

Вимоги до надання довідок переможцем: нюанси та практика АМКУ

Усі учасники процедури закупівлі, які подали тендерну пропозицію для участі в процедурі закупівлі (далі — закупівля), після проходження певних етапів закупівлі сподіваються набути статусу «переможець процедури закупівлі» і згодом отримати повідомлення про намір укласти договір. Проте на цьому етапі є певна кількість проблем, які виникають через банальну неухважність. Нерідко учасники акцентують увагу на підготовці документів, які необхідно подати в складі тендерної пропозиції, і забувають, що після оприлюднення повідомлення про намір укласти договір їм потрібно буде надавати документи, які передбачені для переможця процедури закупівлі. Через це замовник змушений відхиляти пропозиції учасників, які відповідали всім вимогам тендерної документації, але не надали або частково надали документи переможця. Розглянемо детально помилки та порушення, яких припускаються переможці.

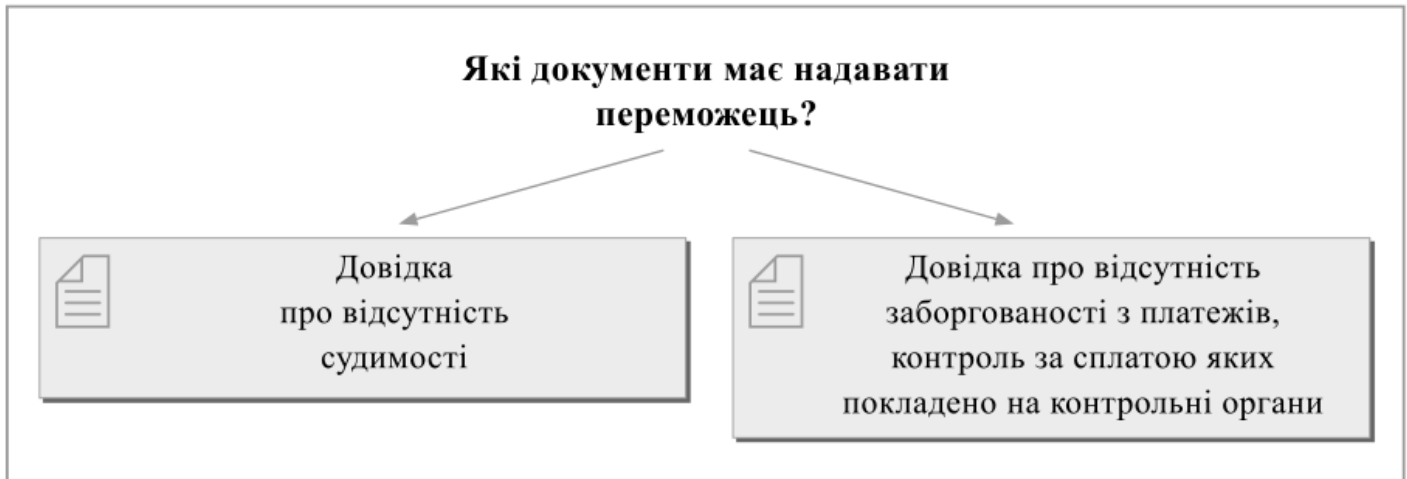
Законодавчі підстави

Ч. 3 ст. 17 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) встановлено, що:

замовник у тендерній документації зазначає, що інформацію про відсутність підстав, визначених у ч. 1 і ч. 2 цієї статті, надають у довільній формі. Спосіб документального підтвердження, згідно із законодавством, відсутності підстав, передбачених пп. 2, 3, 5, 6 і 8 ч. 1 і ч. 2 цієї статті, замовник визначає для надання таких документів лише переможцем процедури закупівлі. Замовник не вимагає документального підтвердження інформації, що міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним;

переможець торгів у строк, що не перевищує п'яти днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, повинен надати замовникові документи, що підтверджують відсутність підстав, визначених пп. 2, 3, 5, 6 і 8 ч. 1 цієї статті.

Отже, переможець має надати замовникові документи, передбачені ч. 3 ст. 17 Закону у встановлені замовником строки, спосіб та відповідно до вимог, що зазначені в тендерній документації (додатковими вимогами можуть бути дата видачі/отримання довідки учасниками).

Зверніть увагу, що відповідно до роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 3304-04/6186-06 від 12.02.2019 [Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення](#), починаючи з 4 лютого 2019 року, працює в штатному режимі і доступний за посиланням <https://corruptinfo.nazk.gov.ua/>. Відповідно до зазначеного замовник не має права вимагати від переможця процедури закупівлі документи, що підтверджують відсутність підстав, передбачених пп. 2, 3 ч. 1 ст. 17 Закону, оскільки відповідно до ч. 3 ст. 17 Закону **«замовник не вимагає документального підтвердження інформації, що міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним»**.

Форма надання документів переможця

Замовник при складанні тендерної документації повинен приділити увагу умовам, які висувають до документів, які має надати переможець процедури закупівлі, оскільки саме замовник має зазначити, в якому вигляді він хоче отримати для перевірки документи переможця — паперовому чи електронному (сканкопії, що завантажують на електронний майданчик. — Ред.) або одразу і в паперовому, і в електронному.

Нерідко трапляється вимога, щоб переможець надав документи, передбачені ч. 3 ст. 17 Закону, у паперовому вигляді з реєстром наданих документів, супровідним листом, що пронумеровані, прошиті [місце прошиття на зворотному боці останньої сторінки має бути заклеєно, містити напис «Прошито та пронумеровано (зазначити кількість) аркушів», засвідчено підписом уповноваженої посадової особи та печаткою]. Учасник, який не дотримається вимог, що встановлені замовником, буде відхилений, оскільки не виконав умови подання документів переможця.

**Рішення Постійно діючої адміністративної колегії АМКУ № 7313-р/пк-пз від 20.07.2018.
Ідентифікатор закупівлі [UA-2018-04-26-000033-с](#)**

Згідно з протоколом розгляду тендерних пропозицій від 20.06.2018 № 1740, підставою для відхилення пропозиції скаржника стало викладене далі: «Повідомлення про намір укласти договір оприлюднено на веб-порталі Уповноваженого органу 13.06.2018. Останній строк подання документів переможця — 18.06.2018. Згідно з вимогами пп. 6 п. 5 р. III Документації на закупівлю м'яких засобів та ст. 17 Закону України "Про публічні закупівлі" передбачено, що переможець торгів повинен подати замовнику у строк, що не перевищує 5 днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, наступні документи, дійсні на момент подання. Документи надаються з реєстром наданих документів, прошиті та пронумеровані у запечатаному конверті за адресою 65005 м. Одеса, вул. Заньковецької, 2. На конверті повинно бути зазначено: назва учасника, назва предмета закупівлі та номер закупівлі про проведення відкритих торгів. Вищезазначені документи від Скаржника, надійшли пізніше встановленого терміну, а саме — 20.06.2018. Відповідно до п. 2 ст. 30 Закону України "Про публічні закупівлі": "Замовник відхиляє тендерну пропозицію в разі, якщо переможець не надав документи, що підтверджують відсутність підстав, передбачених ст. 17 цього Закону". Скаржник повідомляє, що всі документи, що підтверджують відсутність підстав, передбачених ст. 17, були завантажені Скаржником до електронної системи Прозоро 16.06.2018. Одночасно, за побажанням Замовника, були надіслані на його адресу кур'єрською поштою».

Скаржник вважає, що не обов'язково виконувати умови замовника та вирішив, що достатньо завантажити документи переможця на майданчик, а коли вже вони надійдуть до замовника в паперовому вигляді — це не важливо.

Колегія підтримала сторону замовника та не задовольнила скаргу, оскільки учасник не виконав умови тендерної документації. Рішенням № 7313-р/пк-пз від 20.07.2018 колегія відмовила скаржникові в задоволенні його скарги.

Отже, переможець має виконувати вимоги, встановлені замовником: якщо

документи мають бути надані в паперовому вигляді, то завантаження до електронної системи закупівель не буде виконанням вимог, установлених замовником.

Корисна порада

Замовникам у тендерній документації доцільно зазначати, що документи переможця мають бути надані в результаті завантаження до електронної системи закупівель у вигляді сканкопій або документів в електронній формі. Відповідно до ч. 1 ст. 14 Закону подання інформації під час проведення процедури закупівлі здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель. Звісно, замовник має право самостійно встановлювати спосіб надання документів переможцем процедури закупівлі. Але для уникнення відхилень учасників з найбільш економічно вигідною пропозицією бажано встановити умову надання документів переможця в електронній формі.

Додатково рекомендую ознайомитися зі **справою № 826/13635/17 від 29 травня 2018 року**, в якій зазначено, що прямою нормою Закону передбачено подання інформації в електронному вигляді через електронну систему закупівель. Зазначена норма, за умови її дотримання, усуває дискримінацію учасників закупівель за критерієм територіального розташування щодо замовника (на відміну від умови надання документів у паперовому вигляді, установленій замовником).

Строки надання документів переможця

Як передбачено абз. 2 ч. 3 ст. 17 Закону, переможець торгів у строк, що не перевищує п'яти днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, повинен надати замовникові документи, що підтверджують відсутність підстав, визначених пп. 2, 3, 5, 6 і 8 ч. 1 цієї статті. Отже, строки надання документів чітко визначені Законом і винятків немає. Як зазначено в ч. 1 ст. 253 Цивільного кодексу України, перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок. На підставі зазначеного вище робимо висновок, що першим днем для надання документів переможця є наступний день після оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

Є випадки, коли замовник відхилив учасника через те, що документи переможця були надані невчасно, але порушив Закон. Як таке можливо? Розглянемо ситуацію, яка стала предметом розгляду колегії.

Рішення Постійно діючої адміністративної колегії АМКУ № 12212-р/пк-пз від 29.11.2018.
Ідентифікатор закупівлі [UA-2018-09-11-000119-c](#)

За інформацією, наданою скаржником і замовником, повідомлення про намір укласти договір було оприлюднено 10.10.2018. Відповідно до інформації, розміщеної на веб-порталі Уповноваженого органу, скаржник 16.10.2018 завантажив до електронної системи закупівель документи, передбачені для переможця процедури закупівлі. Таким чином, учасник не надав документи, що підтверджують відсутність підстав, визначених ч. 1 і ч. 2 ст. 17 Закону в передбаченій документацією спосіб. Водночас підставою для відхилення пропозиції була саме невідповідність пропозиції умовам документації. Зважаючи на вищенаведене, пропозиція скаржника була неправомірно відхилена замовником з наведеної у протоколі розгляду тендерних пропозицій підстави.

У даній ситуації замовник мав право відхилити учасника, але винятково через ненадання документів, що підтверджують відсутність підстав, передбачених [ст. 17](#) Закону. Проте замовник ухвалив рішення про відхилення пропозиції через невідповідність умовам тендерної документації, чим порушив Закон і що призвело до неправомірності ухваленого рішення. Відповідно до рішення № 12212-р/пк-пз від 29.11.2018 колегія АМКУ постановила зобов'язати замовника скасувати рішення про відхилення тендерної пропозиції учасника.

Надання документів переможця з порушенням строків, установлених законом, призведе до ухвалення рішення про відхилення тендерної пропозиції. Законом не передбачено подовження строку для надання документів переможцем.

Вимоги до строків дійсності документів переможця

Замовники встановлюють вимоги до довідок, які має надати переможець процедури закупівлі, а саме: щодо дати її видачі та дійсності. Такими вимогами можуть бути:

довідки мають бути видані не раніше кінцевого строку подання пропозицій або не раніше дати оприлюднення повідомлення про намір укласти договір;

довідка про відсутність судимості має бути видана не раніше 30 або 60, або 90 днів щодо дати надання;

довідки мають бути дійсними на момент надання та інші вимоги.

Щодо довідки про відсутність заборгованості: строк дії довідки про відсутність заборгованості з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контрольні органи, становить десять календарних днів з дати її формування, що передбачено п. 6 Порядку надання довідки про відсутність заборгованості з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контрольні органи, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 3 вересня 2018 року № 733. Зовсім інша ситуація з довідкою про несудимість: строк дії довідки про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості не встановлено.

Отже, переможець процедури закупівлі повинен чітко виконати вимоги, установлені тендерною документацією, оскільки в разі надання довідки, яка не відповідає встановленим вимогам замовника, надання довідок, які видані в інші строки, ніж встановлено тендерною документацією, або надання довідки, яка втратила чинність, тендерна пропозиція такого учасника буде відхилена.

Рішення колегії АМКУ № 4522-р/пк-пз від 10.07.2017.
Ідентифікатор закупівлі [UA-2017-05-15-000025-a](#)

За результатами розгляду скарги, щодо якої було прийнято вищезазначене рішення, встановлено: «Згідно з п. 5 розділу "Інструкція з підготовки тендерної пропозиції", переможець торгів у строк, що не перевищує 5 днів із дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір, повинен надати замовнику документи, зокрема, оригінал або копію завірену органом, що видав, або нотаріально завірену копію довідки Державної податкової інспекції про відсутність заборгованості зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), що є дійсною на дату подання документа. Учасником 13.06.2017 на веб-порталі Уповноваженого органу було завантажено довідку від 01.06.2017 № 4623, яка дійсна

протягом 10 календарних днів до 11 червня 2017 року.

Таким чином, довідка не була дійсною на момент подання». Колегія постановила зобов'язати замовника скасувати рішення про визначення учасника переможцем.

Бюрократичні вимоги

Загалом замовники — державні установи, які зобов'язані дотримуватись вимог чинного законодавства, а нерідко і вимог вищого керівництва або контрольних органів. У зв'язку із зазначеним виникають вимоги щодо надання переможцями процедури закупівлі довідки про відсутність заборгованості, яка має бути обов'язково адресована замовникові. Формою довідки передбачено поле, наведене нижче.

Для подання до _____
[найменування суб'єкта (підприємства, установи, організації), до якого (якої) буде подано довідку]

Вимога може бути виконана переможцем. Але на практиці виникають проблеми, оскільки довідку про відсутність заборгованості або відмову в наданні довідки уповноважений орган готує протягом п'яти робочих днів з дня, наступного за днем отримання заяви органом, до якого її було подано. Переможець, замовивши довідку навіть заздалегідь, може не вкластися в строки у зв'язку з нелогічною побудовою норм законодавства. Учасник, якого визнано переможцем, може мати в наявності дійсну довідку про відсутність заборгованості, але видану на ім'я іншого замовника. Хоча довідка й видана для надання її до іншої установи, ніж та, до якої її переможець буде надавати, але вона підтверджує факт відсутності заборгованості, отже підтверджує відсутність підстав, передбачених ч. 2 ст. 17 Закону. Зважаючи на зазначене, встановлення вимоги щодо надання довідки про відсутність заборгованості, яка має бути видана конкретно для надання до установи замовника, який проводить закупівлю, може спричинити відхилення найбільш економічно вигідної пропозиції, визнання переможцем учасника з більшою ціною і в результаті зайвими витратами бюджетних коштів.

Рішення колегії АМКУ № 1908-р/пк-пз від 02.03.2018. Ідентифікатор закупівлі [UA-2018-01-10-000141-с](#)

Під час розгляду скарги встановлено, що пропозицію скаржника було відхилено у зв'язку з наданням довідки з податкової інспекції про відсутність заборгованості за обов'язковими платежами до бюджету, яка не відповідає вимогам, а саме: видана для надання іншій установі. Скаржник повідомив, що замовник чітко сформулював дві вимоги про надання оригіналу довідки з податкової інспекції, а саме:

- довідка повинна бути видана податковою інспекцією;
- довідка повинна бути дійсна на дату подання документів переможцем торгів.

Тобто замовник не встановив вимоги щодо подання довідки безпосередньо до установи замовника. Представник замовника на засіданні колегії, яке відбулось 02.03.2018, підтвердив, що в документації відсутні вимоги стосовно обов'язковості надання довідки на ім'я замовника.

Рішенням № 1908-р/пк-пз № 1908-р/пк-пз колегія постановила зобов'язати замовника скасувати рішення про відхилення тендерної пропозиції скаржника.

Окремо слід зазначити, що у випадку надання переможцем документів, які є нечинними або які не відповідають вимогам тендерної документації, у таких учасників у будь-якому разі є п'ять днів для надання документів. Отже, якщо ви надали не ті документи, то ви маєте право протягом часу, що залишився, надати документи відповідно до вимог, установлених замовником.

Рекомендація учасникам: якщо бачите, що аукціон відбудеться завдяки наявності необхідної кількості учасників (процедура після кінцевого строку подання пропозицій не завершилась у зв'язку з недостатньою кількістю учасників), то одразу замовляйте довідку про відсутність заборгованості, оскільки її видають протягом п'яти робочих днів. У зв'язку з визначенням переможця одразу після аукціону ви не встигнете подати необхідні довідки. Також не забувайте, що відповідно до Порядку **надання довідки про відсутність заборгованості з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контрольні органи, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 3 вересня 2018 року № 733**, довідку надають платникові безоплатно. Заяву платник подає (на його вибір):

у паперовій формі — до державної податкової інспекції за основним місцем обліку такого платника або до відповідного контрольного органу, уповноваженого здійснювати заходи з погашення податкового боргу. Якщо заяву подано до державної податкової інспекції, то її передають до відповідного контрольного органу, уповноваженого здійснювати заходи з погашення податкового боргу (далі — уповноважений орган);

в електронній формі — на адресу уповноваженого органу через приватну частину електронного кабінету з дотриманням вимог ЗУ [«Про електронні документи та електронний документообіг»](#) і [«Про електронні довірчі послуги»](#).

Наслідком неподання довідок, передбачених для переможця процедури закупівлі, може бути втрата забезпечення тендерної пропозиції, що в закупівлях з публікацією англійською мовою може призвести до значних фінансових витрат і судових позовів.

Висновки

Суб'єктам господарювання, які планують брати участь у закупівлях, варто уважніше ставитися до вимог, установлених тендерною документацією. Якщо вони не зрозумілі — звертайтеся по роз'яснення до замовників.

Завчасно замовляйте довідки, які передбачені для переможця процедури. Якщо бачите, що строки дії довідки спливають, то не полінуйтеся замовити нову довідку. Не забувайте про можливість оскарження рішень, дій і бездіяльності замовників, оскільки замовник не завжди правий і колегія часто-густо стає на сторону учасника. Якщо ви не оскаржили вимоги замовників, то їх доведеться виконувати.

Замовникам потрібно завжди діяти відповідно до законодавства: слід конкретно прописувати, які документи, у якому вигляді, в які строки, з якою датою видачі повинен надати переможець закупівлі, оскільки, якщо це не зазначено, учасник може подавати їх на власний розсуд.